

Debreceni Egyetem

Kerpely Kálmán Doktori Iskola

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2022. május 27-i ülésén hozott 2022/5/VII/1.
sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	4
I.2. Fejlesztendő területek.....	4
II. Látogatóbizottsági értékelés.....	6
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	6
II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége	7
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés.....	8
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	8
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	11
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	13
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	15
ESG 1.5 Oktatók	17
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	20
ESG 1.7 Információkezelés.....	21
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	22
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	24
III. Látogató Bizottság.....	24
IV. Mellékletek	25
IV.1. Feladatmeghatározás	25
IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje	25

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Debreceni Egyetem Kerpely Kálmán Doktori Iskola (D53) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és a helyszíni látogatás/az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Kerpely Kálmán Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében a doktori iskola folyamatainak többségére kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek; tervezési, ellenőrzési, mérési eljárásai rendszeresek, értékelési eljárásai esetiek. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje részben megfelelő, iránya illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra kiváló háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a Kerpely Kálmán Doktori Iskola öt évre akkreditálható.

A komolyabb hiányosságok felsorolása az I.2 fejezetben található; az ezeknek a pótlására tett intézkedéseket a MAB a következő akkreditációs eljárás során vizsgálni fogja.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízva a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- A DI jól működő, az egyetemi Minőségbiztosítási Kézikönyvének megfelelő, ESG rendszerű minőségbiztosítási rendszert tart fenn, rendszeresen meghatározza és nyilvánosságra hozza céljait. A DI honlapján külön „Minőségbiztosítás” almenüben ad tájékoztatást céljairól, intézkedéseiről, az elégedettségmérés eredményeiről.
- A DI-n belül jelentősek a közvetlen személyi kapcsolatok, informális együttműködések, információáramlás és a résztvevők helyzetértékelése, a jövőkép alkotás egységes, harmonikus benyomást kelt.
- A DI a képzés során széles, a szabadon választható tárgyak esetében a kutatási témához közvetlenül illeszkedő kurzusválasztékot kínál, a hallgatók nincsenek túlterhelve kötelező kurzusokkal, hanem a kutatás áll a középpontban.
- A három egyetemi kutatóintézet, valamint a széleskörű agrártermelői, akadémiai együttműködések hatékonyan kiegészítik a DI infrastrukturális és személyi kapacitásait, erősítik a képzés színvonalát, gyakorlatorientált, innovatív kutatási témák kiírását és megvalósítását teszik lehetővé.
- A hallgatók előrehaladását a DI vezetése folyamatosan nyomon követi, az éves beszámolók hasznosnak ítélték a hallgatók és a témavezetők számára is.
- A Kerpely Kálmán Szakkollégium motiváló, autonóm hallgatói öntudatra bátorító környezetet biztosít a PhD-hallgatók számára és segíti szakmai fejlődésüket.

I.2. Fejlesztendő területek

ESG 1.1 A minőségbiztosítási politika területén:

- A magyar nyelvtudással nem rendelkező hallgatók bevonása a minőségbiztosítás eljárásába, illetve a vonatkozó dokumentumok angol nyelvű közzététele.
- Rendszeres visszajelzés biztosítása a hallgatók, az oktatók, témavezetők, nem oktató dolgozók, vállalati partnerek részére a véleményezések eredményéről, illetve a DI céljainak teljesüléséről.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok területén:

- Indokolt a DI programjainak egyértelmű elkülönítése a Képzési Terv és a követelmények szintjén, továbbá elkülönített kezelésük a statisztikákban, a stratégiai célok megfogalmazásakor.
- Szükségesnek látszik a Képzési Terv pontosítása és kiegészítése. Ezen belül különösen: egy mintatanterv/képzési háló megjelenítése, a kutatásért adható kreditszerző tevékenységek részletezése, valamint a tantárgyi követelményrendszerek, számonkérési forma definiálása. A DI honlapján elérhető, illetve az Agrártudományi Doktori Tanács szabályzatában szereplő képzési tervet mielőbb harmonizálni szükséges.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése területén:

- *Egyetemi szinten javítandó:* az Nftv-hez igazodva, szükséges a fokozatszerzési eljárási díj kiszabására vonatkozó kritériumok pontosítása.
- A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet 13. § (3) bekezdése értelmében a DI szabályzatában (tudományterületi vagy működési) rögzíteni kell a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelvet.
- A felvételizők egyenlő elbírálása érdekében a felvételi bizottságok létszámára, összetételére vonatkozó követelményeket definiálni kell a tudományterületi szabályzatban. Az egyéni jelentkezők korábbi teljesítményére és annak dokumentációjára vonatkozó elvárások formai és tartalmi feltételeit pedig egyértelműen és számszerűsíthetően megadni.

ESG 1.5 Az oktatói feltételek biztosítása területén:

- Az ADT szabályzatában pontosan definiálandó a témavezetők kiválasztásának kritériumrendszere, különös tekintettel a fokozatszerzéstől számított időtartamra és a publikációs követelményekre.
- *Egyetemi szinten:* szükséges az egy témavezető által párhuzamosan vezetett hallgatók maximális számának (ami jelenleg 8) és ebbe a társtémavezetés beszámításának módját felülvizsgálni.

ESG 1.6 A tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások területén:

- Az elektronikus ügyintézés kiterjesztése a dokumentumok gyorsabb kezelése érdekében.
- A doktori pénzügyi forrásokra vonatkozó megfelelő kommunikációs gyakorlat kialakítása a témavezetők és a hallgatók felé.

ESG 1.7 Az információkezelés területén:

- Jó gyakorlatok fejlesztése szükséges a működési folyamatok, illetve a célok megfelelőségét leíró információk, valamint értékelések megvitatása a DI keretein belül a külső érdekeltek szélesebb körének bevonásával.

ESG 1.8 Az információk nyilvánossága területén:

- *Egyetemi szinten javítandó:* mivel a DE-n angol nyelven is folyik képzés, a Doktori Szabályzat hatályos verzióját a külföldi hallgatók számára elérhetővé kell tenni angol nyelven.
- A DI magyar és angol nyelvű honlapjának összehangolása szükséges. Jelenleg több információ csak magyar nyelven érhető el.
- A DI tegyen nyilvánossá a végzetek elhelyezkedéséről információkat, kimutatást.

II. Látogatóbizottsági értékelés

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Kerpely Kálmán Doktori Iskola (DI) a Debreceni Egyetem Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Karán (MÉK) belül működik. A Debreceni Egyetemen (DE) a doktori képzés koordinációja három szinten zajlik: a szenátus által választott Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsban (EDHT), a tudományterületi doktori tanácsokban, amiket az EDHT választ, valamint a doktori iskolák Doktori Tanácsában (DIT), amit a DI törzstagjai választanak. A Kerpely Kálmán DI az Agrártudományi Doktori Tanácshoz (ADT) tartozik és működési ügyrendjét annak szabályzata foglalja magában.

A Kerpely Kálmán DI a növénytermesztési és kertészeti tudományágban működik, a DI-n belül két program van nevesítve: Kertészeti tudományok (vezetője a DI vezetője, dr. Holb Imre) és Növénytermesztési tudományok (vezetője Dr. Pepó Péter). Korábban egy harmadik program is működött, „Növényi termékek élelmiszerbiztonsági és minőségi értékelése” címen, s az ADT szabályzatban még így szerepel.

A növénytermesztési és kertészeti tudományágban a DE-n ez az egy doktori iskola működik, Magyarországon pedig még négy doktori iskola van akkreditálva, két másik intézményben (Széchenyi István Egyetem, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem).

A DI-t 2002-ben akkreditálták először. A legutolsó MAB akkreditációs határozat 2019-es keltezésű, miszerint a DI-t 2020. július 31-ig akkreditálták. Ezt a határidőt a MAB a 2021/11/VII/2/5 sz. határozatával 2022.december 31-ig meghosszabbította.

A DI hangsúlyozottan alkalmazott tudományokra orientált, deklarált célja a szakterületen alkalmazható precíziós növénytermelési technológiák tudományos megalapozása és fejlesztése. Küldetése, hogy európai szinten biztosítsa az interdiszciplináris kutatást, fejlesztést, hogy a hallgatók elismert kutatókká váljanak. A PhD-képzés az Egyetem négy mesterszakjára épül: agrármérnöki, kertészmérnöki, növényorvosi, növénytermesztő mérnöki.

A DI kiemelt kutatási területei, amelyekre a doktoranduszok témái épülnek: talaj, növény és környezeti kölcsönhatások, földművelés, földhasználat, talajvédelem-javítás, növényi tápanyag- és vízellátás, zöldség- és gyümölcsstermesztés, elemforgalom, élelmiszerbiztonság, növényi termékminőség. Szoros kutatási kapcsolatot folytat más doktori iskolákkal, a Természettudományi Kar intézeteivel, valamint szerződéses együttműködés áll fenn az MTA ATK Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetével és Mezőgazdasági Intézetével, továbbá a WESSLING Hungary Kft-vel.

Az eljárás időszakában, a doktori.hu adatbázis szerint a Kerpely Kálmán DI-nek 7 törzstagja (köztük 4 egyetemi tanár és 1 professor emeritus), 114 oktatója és 54 aktív státuszú hallgatója van, ezen belül 12 külföldi hallgató. A megalakulás óta 140 fokozatot ítéltek oda.

II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, aki *„a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”,* és c) pontja értelmében, hogy *„művészeti alkotásra épülő habilitáció esetén alkotásai országosan és nemzetközileg ismertek és elismertek, továbbá ezt mértékadó, nemzetközi művészeti fórumok pozitív visszhangja igazolja”.*

A Kerpely Kálmán DI törzstagsága jelentősen átalakult a DI 2020. október 30-án kelt önértékelésében közölt, a rektor által hitelesített listához képest, a DI vezetőjének személye szintén változott. A 2020-ban még 8 fős keretből három fő törzstagsága szűnt meg. Pásztor László az ATK TAKI igazgatójává történt kinevezése és az ezzel kapcsolatban megnövekedett hivatali leterheltsége miatt kérte felmentését, míg Kövics György és Szemán Nagy Gábor életkori, illetve egyéb okból nem maradtak törzstagok. Mindhárman témavezetői, témakiírói és oktatói minőségben továbbra is részt vesznek a DI munkájában. A kieső tagok pótlására a

Doktori Iskola Tanácsa Gálné Remenyik Juditot és Veres Szilviát kérte fel törzstagnak. A törzstagok száma így jelenleg a minimális követelmény szerinti 7 fő az alábbiak szerint:

Gálné Remenyik Judit egyetemi docens,

Holb Imre egyetemi tanár,

Kakuszi-Széles Adrienn egyetemi docens,

Marton L. Csaba egyetemi tanár,

Nagy János professor emeritus,

Pepó Péter egyetemi tanár,

Veres Szilvia egyetemi tanár,

A törzstagok a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) és c) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytatnak. A fentiek szerint kialakított törzstagságot egyrészt nagy tapasztalatú professzorok, másfelől az Egyetem fiatalabb oktatói alkotják. Ez a felállás kitűnően szolgálja a törzstagi kar utánpótlását, a tapasztalatok átadás-átvételét és így a DI folyamatos működését.

A DI-t hosszú időn át sikeresen vezető Nagy János életkora miatt a továbbiakban nem maradhatott a DI vezetője. A vezetői feladat ellátására a DIT és az ADT Holb Imrét kérte fel, aki hosszabb idő óta törzstag, és korábban már sikeresen vezette a DI minőségügyi feladatait ellátó csoportot (MICS vezető). Dr. Holb Imre munkássága évtizedek óta a növénytermesztési és kertészeti tudományághoz kötődik, PhD-fokozatát és MTA doktora címét a kertészeti növényvédelem témakörben szerezte. Tudományos publikációs tevékenysége folyamatos, magas szintű, MTMT-ben jegyzett tudományos közleményeinek száma megközelíti a félezret, idézettsége kimagasló. Eddig 4 PhD hallgatója szerzett fokozatot, s jelenleg 1 hallgatója van képzésben, ami DI vezetőhöz képest a szokásosnál kevesebb. Bár Holb professzor a DI vezetői megbízatást még csak rövid ideje tölti be, hosszú gyakorlata van a képzésben, jól ismeri a képzőhely sajátosságait, illetve vezetői tapasztalatokat szerzett más megbízatásai (intézetvezető, szakvezető) során. Széleskörű szakmai kapcsolatai hozzájárulhatnak a DI portfóliójának további gazdagodásához.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minősegbiztosítási politika

Sztenderd: *Az intézmények rendelkezzenek publikus és a stratégiai menedzsment részét képező minősegbiztosítási politikával. Ezt a belső érintettek [azaz a hallgatók, az oktatók és a nem oktató személyzet] dolgozzák ki és valósítsák meg, megfelelő struktúrák és folyamatok révén, a külső érintettek [felhasználók, munkaadók, partnerek] bevonásával.*

A DE ESG-alapú minőségfejlesztési rendszert működtet. Az Egyetem rendelkezik publikus minőségpolitikával, melyet a Minőségbiztosítási Kézikönyv tartalmaz. A Minőségbiztosítási Kézikönyv (X. mellékletében) foglalkozik a doktori iskolák minőségbiztosításának egyedi szabályaival. Ennek keretében szabályozza a minőségbiztosítás doktori iskolákban figyelembe veendő alapelveit, a minőségbiztosítás felelőségi rendszerét, az önértékelés módját, a célkitűzés és célértékelés mechanizmusát, a minimálisan alkalmazandó mérési, értékelési eljárásokat, valamint a doktori iskolák minőségbiztosítási rendszerének fejlesztési módját.

A Kerpely Kálmán DI által fenntartott minőségbiztosítási rendszer megfelel a Debreceni Egyetem Minőségbiztosítási Kézikönyvében rögzítetteknek. A DI önértékelésében megfogalmazta küldetését, jövőképét, mely összhangban áll az Egyetem minőségpolitikájával. A DI minőségbiztosításának felügyeletéért felelős vezetője a DI vezetője, a DI minőségügyi vezetője a DI titkára. A DI minőségügyi vezetője felel a minőségbiztosítási rendszer kialakításáért, melyet a DI vezetője véleményezését követően az ADT hagy jóvá.

A DI minden évben – az Egyetem minőségbiztosítási mechanizmusainak megfelelően – minőségfejlesztési célokat fogad el. Ennek kiindulópontjai az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács intézményfejlesztési célokkal összhangban megfogalmazott (minden év utolsó ülésén elfogadott) cél- és célérték kijelölési döntése, melyet a tudományterületi doktori tanácsok bontanak le tudományterületi célokká (adott év első ülésén). A Kerpely Kálmán DI Tanácsa a tudományterületi doktori iskola döntése alapján határozza meg évenként minőségfejlesztési céljait és elérendő célértékeit. A célok nyilvánosak, a DI honlapján közzétételre kerülnek.

A DI Minőségbiztosítási Tervet tett közzé. A Minőségbiztosítási Terv tartalmazza a doktori képzés folyamatának kritikus lépéseit, a DI oktatói alkalmasságának és a doktoranduszok teljesítményének ellenőrzését, a témavezetők teljesítményének monitorozását, az oktatói munka hallgatói értékelését, a témavezetői munka hallgatói véleményezését, az ALUMNI értékelését és fejlesztését, a DI folyamatainak áttekintését, értékelését, a minőségbiztosítási folyamatábrát, a minőségbiztosítási célokat.

A DI minden évben önértékelés keretében értékeli tevékenységét (az értékelés területei az 1.7. fejezetben kerülnek kifejtésre). Az önértékelés mechanizmusa jól kialakított folyamat mentén történik. Az önértékelést a DI titkára előkészítési munkája és a DI vezetőjének ellenőrzése eredményeként a DIT tárgyalja átfogóan, és hasznosítja a következő év célkijelölési mechanizmusa során.

A minőségbiztosítási rendszer fejlesztése két mechanizmus mentén történik. A DI minőségügyi vezetője két évente egyeztet a minőségbiztosítási rendszer felépítését a DE Minőségbiztosításért Felelős Rektori Biztosával, melynek eredményeként rendszerfejlesztési

javaslatok kerülnek megállapításra, bevezetésre. Emellett a DE doktori iskolái minden évben kibővített Minőségfejlesztési Bizottsági Ülésen tekintik át az egyetemen alkalmazott jó gyakorlatokat, szélesebb körben adaptálható jó megoldásokat.

A DI érdeklésként kezeli a hallgatókat, az oktatókat, a témavezetőket, a nem oktató dolgozókat és a külső partnereket (tudományos együttműködő szervezeteket, felhasználókat). A hallgatók bevonása megtörténik a doktorandusz érdekképviselő döntéshozatali testületekben történő szerepvállalásával (szénatus – szavazati joggal, EDHT – szavazati joggal, ADT – szavazati joggal, DIT – tanácskozási joggal), valamint a széleskörű hallgatói megkérdezéseken keresztül. A munkatársak bevonása megtörténik a DI bizottságaiban megvalósuló szerepvállaláson keresztül, valamint szintén a széleskörű közvetlen megkérdezéseken keresztül. Vállalati, intézményi partnereiktől a visszajelzések folyamatosak (éves rendszerességűek, közös képzési tevékenység esetében havi gyakoriságúak).

A DI minőségbiztosítási rendszere jól felépített, megfelel mind a Debreceni Egyetem minőségbiztosítási rendszerének, mind az ESG szempontrendszerének.

Fejlesztendő pontot jelent a magyar nyelvtudással nem rendelkezők bevonása a minőségbiztosítás eljárásába (a minőségbiztosítás dokumentációja: minőségbiztosítási terv, minőségcélok, minőségbiztosítás folyamatábrája és folyamatleírásai kizárólag magyar nyelven kerültek közzétételre). Az interjúkon elhangzottak szerint a hiányosság oka átmeneti, mind a DI, mind az egyetemi vezetés tisztában van e fejlesztés szükségességéről.

Lényeges tapasztalat továbbá, hogy bár a mérés, értékelés és célkijelölés jól kidolgozott és követett eljárás a DI gyakorlatában, a visszacsatolás és erre alapozott fejlesztés további figyelmet igényel. A tevékenységek megfelelőségének mérése meglehetősen sokoldalúan megtörténik, de a Bizottság tapasztalatai alapján sem a hallgatók, sem az oktatók, sem a témavezetők, sem a nem oktató dolgozók, sem a vállalati partnerek nem kapnak rendszeres visszajelzést ezek eredményeiről, éppúgy, mint a DI céljainak teljesüléséről. Minthogy az érdekeltekkel való kapcsolattartás valamennyi területen rendkívül szoros, e pont fejlesztésével a PDCA-ciklus (Plan-Do-Check-Act) teljessé tehető, a minőségfejlesztés teljes interaktivitása pedig biztosíthatóvá válik.

Ajánlások

A DI Minőségbiztosítási Terve részben eljárási szabályokat, részben a DI történetét, tudományos területeit leíró elemeket tartalmaz. Javasoljuk a Minőségbiztosítási Terv előíró, szabályozó, kijelölő jellegének erősítését, menedzsment eszközként történő kezelését.

A DI által alkalmazott mérési értékelési eljárások egy része (Pl.: oktatói munka hallgatói véleményezése) intézményi szinten koordináltak. Ezen mérések esetében az eredmények

közzététele minden esetben megtörténik az intézmény honlapján. Javasolt a DI felületein ezen elérhetőségek feltüntetése.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Sztenderdek: *Az intézmények rendelkezzenek folyamatokkal képzési programjaik kialakítására és jóváhagyására. A képzési programokat úgy kell kialakítani, hogy elérjék kitűzött céljaikat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A program révén megszerezhető képzés legyen világosan meghatározott és közzétett, utalással a nemzeti képzési keretrendszer megfelelő szintjére, s ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képzési keretrendszerére.*

Az intézmények folyamatosan kísérik figyelemmel és rendszeres időközönként tekintsék át képzési programjaikat, biztosítandó, hogy azok elérjék kitűzött céljaikat, illetve megfeleljenek a hallgatók és a társadalom igényeinek. Ezen értékelések eredményezzék a programok folyamatos javulását. Az ennek folytán tervezett vagy megtett intézkedéseket minden érdekelt felé közölni kell.

A DI képzési programja összhangban van szakterületének nemzetközi kutatási irányjaival, valamint az Egyetem intézményfejlesztési stratégiájával. A klasszikus szántóföldi kísérletek nagy arányban egészülnek ki interdiszciplinaritás irányába mutató fitokémiai, genetikai, élettani irányokkal is.

Az ADT Szabályzata (mely az egyetemi Doktori Szabályzat kiegészített verziója) szerint a DI-ben a szakmai munkát a DI vezetője és a DIT irányítja. A DI Tanácsának feladata a DI Képzési Tervének kidolgozása és végrehajtása, a szervezett képzés szerkezetének meghatározása, a doktoranduszok egyéni képzési tervének és kutatási témájának jóváhagyása, továbbá a doktoranduszok képzési és kutatási előrehaladásának és a témavezetők tevékenységének figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése. A DI Tanácsa tesz javaslatot a komplex vizsga és a nyilvános védés bizottsági összetételére, illetve szervezi meg a műhelyvitát. A DI Tanácsa a Képzési Tervet évente áttekinti, és szükség szerint módosításokat kezdeményez. Ebbe a munkába a Kar, a kutatóintézetek és az együttműködő vállalkozások képviselőit is bevonják.

A Képzési Terv módosításakor figyelembe veszik a hallgatói kérdőíves véleményezések eredményét, a hallgatói interjúk alapján azonban a visszajelzés jelentősége többnyire nem ismert, és a vélemények gyakrabban informális úton jutnak el az oktatókhoz. A DIT hallgatói képviselőjének jogosultsága a képzési program módosításakor nem egyértelmű (véleményezés, szavazati jog). A munkaerőpiaci vélemények összegyűjtése az interjúk szerint nehézkes, mivel jelenleg egy szűk csoportra, a PhD-végzettekre összpontosul.

A doktoranduszokkal szemben támasztott képzési követelmények az ADT Szabályzatában (3/a. sz. melléklet), illetve a DI saját honlapján Képzési Terv címen érhetőek el, a kettő azonban nem teljesen egyezik. Az utóbbi szerint a doktori képzés első négy féléve alatt minden

hallgató számára követelmény 6 kreditet kötelező és másik 6 kreditet a kötelezően választható tantárgycsoportból teljesíteni. Emellett 8 kreditet végezhetnek el a szabadon választható tárgycsoportból. Az ugyanolyan néven futó, több részből álló tárgyak esetében a felosztás indoka és célja nem világos, ráadásul félrevezető, ha a szabályzat így három tárgynak említi azt, ami valójában 5 tárgyat takar. Az 1–2 kredit tantárgyanként szokatlanul alacsony.

A DI saját tantárgyakat kínál és a tárgyak száma alapján a tárgy kínálat bőséges: kötelezően választhatóként 18, szabadon választhatóként 33 tantárgy szerepel a listán. Ez ugyan azzal jár, hogy a kurzusokon résztvevő hallgatók száma gyakran csekély, de az interjúkon elhangzottak alapján így lehetőség van az adott hallgatók kutatási témájához rugalmasan orientálni a tananyagot. A tárgyak egy részénél a cím még mindig inkább alapismeretekre utal, bár az Önértékelés szerint a tartalom az előző akkreditáció ajánlásai nyomán módosult. A Bizottság nem talált egyértelmű információt a tárgyak követelményrendszerére, elméleti/gyakorlati jellegére és ellenőrzési módszerére vonatkozóan. Valamennyi kurzus magyar és angol nyelven is felvethető a hallgatók számára. Az interjúk alapján a könyvtár is kínál mindenki számára elérhető adatbázis-kezelési, publikáció készítési oktatást (ld. ESG 1.3).

A kurzusok részletes tematikai (tartalma és követelményrendszere) a honlapon nem érhető el, feltehetően ezeket a Neptunban rögzíti a DI. A kötelező tárgyak címük alapján szintetizáló jellegű, korszerű ismereteket nyújtanak. A további tantárgyak egy részének címe még mindig alapismeretekre utal, bár az Önértékelés szerint a tartalmukat az előző akkreditáció ajánlásai alapján már módosították. A széleskörű, külső oktatókat is felvonultató tárgyfelelősi gárda garancia lehet a piacképes ismeretek átadására. Az online interjúk során a Képzési Tervvel kapcsolatban a hallgatók alapvető problémákat nem jeleztek, felmerült, hogy a kurzusok elméleti vagy gyakorlati jellegét is jó lenne megjeleníteni a cím mellett.

A tantárgyak mellett az első két évben kutatási és oktatási tevékenységgel lehet a félévenkénti előírt 30 összes kreditet megszerezni, majd az 5. félévtől kizárólag ezen tevékenységek képezik a kreditszerzés alapját. A kutatásra adható kreditek egy része a megjelent publikációkért jár, ami igen pontosan szabályozott és a Képzési Tervben szerepel, de nem definiált, hogy a kutatási kredit másik része mire adható és mi szerint. A hallgatói visszajelzések alapján a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az oktatás mint fakultatív kreditszerzési tevékenység a hallgatók egy része számára vonzó, más részük számára nem ismert lehetőség vagy nem élnek vele.

A kutatási tevékenységet igen nagy mértékben hazai és nemzetközi K+F programok támogatják. Az új kutatási módszerek és irányok beépítése a doktori kutatásokba folyamatos és vertikálisan támogatott, mivel lehetőség van elkezdeni a munkát már a graduális képzésben, BSc és MSc szintjén, illetve a TDK tevékenységben. A DI széleskörű vállalati kapcsolatai és az egyetemi kutatóintézeti hálózat lehetővé teszi, hogy a kutatási témák a piaci igényekhez is igazodjanak.

A két program az ADT Szabályzata 1. § (9) pontja szerint szabályosan működik, hiszen van legalább 3 oktatója e témakörben. A Bizottság ugyanakkor szakmailag e kis létszámot bizonytalansági tényezőként látja. A dokumentumok és az interjúk alapján a Bizottság nem kapott információt arra vonatkozóan, hogy a Képzési Tervben és követelményekben a DI két programjában résztvevők számára hol jelentkeznek a különbségek és kapcsolódási pontok. A Képzési Terv szintjén a programok nem különülnek el és az online interjúk alapján is csak az egyéni kutatási téma (növényfaj) és a témavezető kutatási területe a programhoz tartozás alapja. A DI-n belül túlsúlyban van a Növénytermesztési tudományok program, ahol az aktív magyar hallgatók négyötöde, a külföldiek közül 12-ből 11 fő tanul.

Ajánlások

Megfontolandó, hogy az oktatási kredit megszerzéséhez az óraadáson kívül más tevékenység is beszámítható legyen, pl. vizsgáztatás, szakdolgozat bíráló.

A felvételizőket és a hallgatók egyéni képzési tervének összeállítását segítené, ha minden tantárgy önálló címen futna és a cím utalna a PhD szintű ismeretekre.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák képzési programjaik olyan megvalósítását, amely aktív szerepre ösztönzi a hallgatókat a tanulási folyamat létrehozásában. A hallgatók értékelése tükrözzé ezt a megközelítést.*

A DI profilját főként a természettudományos alapok határozzák meg, erőssége a gyakorlaton alapuló oktatás és kutatás. Több természettudományi intézettel van kapcsolata, társtémavezetések alakítottak ki a Táplálkozás- és Élelmiszertudományi Doktori Iskolával az egyetemen belül. A tudományterületet átívelő témaköröknél hasznosnak értékelik a több témavezetőt, mert így kellő szakmai támogatást kapnak a speciális szakterületekről is.

A témavezető és hallgató már a legtöbb esetben a felvételtől is ismeri egymást, sőt együtt dolgoztak korábban. Ezt az elmondottak szerint a DI vezetése a jövőben is preferálni fogja. Kivételes esetekben lehetőség van témavezető váltásra is (ld. ESG 1.5). A DI-ben egy témavezetőnek egyidejűleg maximum 8 PhD hallgatója lehet, de a doktori.hu tanúsága és az átnézett dokumentumok alapján ez csak két egy esetben fordul elő. A Bizottság az egyidejűleg vezetett 8-10 hallgatót kritikusnak látja. A hallgatók a kérdőíves visszajelzésben azonban csupán 10% arányban említették, hogy több tanácsot, figyelmet várnának a témavezetőtől. A külföldi hallgatók beilleszkedése többségében gond nélkül folyik és elmondásuk szerint megfelelő segítséget kapnak a témavezetőtől, valamint a DI adminisztrációtól angol nyelven is.

A hallgatók nagyszámú szabadon választható tantárgyból választhatnak, így ezek profilja rugalmasan tud alkalmazkodni a kutatási témához. A beiratkozott hallgatók az első hónapban a képzési tervet a témavezetővel együtt építik fel. Az interjúk alapján a tantárgyak egy része segíti a disszertáció sikeres elkészítését is. A hallgatóknak rendszeresen be kell számolniuk eredményeikről, aminek során további útmutatást kapnak. A hallgatók visszajelzése szerint az oktatók rugalmasak, könnyen elérhetőek és igény szerint lehet velük konzultálni. A hallgatók fejlődését a könyvtári szolgáltatások is támogatják (adatbázis-kezelés, plágiumkeresés, angol nyelvű lektorálás). A hallgatói visszajelzések szerint a DI információkkal és különböző pályázatokkal támogatja a hazai és nemzetközi tudományos életbe való bekapcsolódást.

A komplex vizsga tantárgyait a DI Képzési Tervében teszik közzé, de a hallgatók nyilatkozatai szerint informális módon is könnyen hozzájutnak a megfelelő információhoz. A vizsgáztatókkal előzetesen egyeztetni tudnak, hogy miből és hogyan készüljenek fel. Sikertelen komplex vizsga az elmúlt öt évben nem történt. A DI követelménye – mely jóval szigorúbb, mint amit az Nftv. előír – hogy a komplex vizsgáig kötelező a második nyelv alapfokú ismeretének igazolása nyelvvizsgálóval (ld. ESG 1.4).

A hallgatók képviseletében jelentős szerepet vállal a DÖK, amely szavazati, illetve véleményezési joggal ott van az összes fontosabb döntéshozó testületben, ahol a hallgatók megfogalmazhatják igényeiket. A munkanyelv magyar, így a nem magyar anyanyelvű hallgatók az érdekképviseletben egyelőre nem tudnak részt venni. Az interjúk szerint a testületekben elhangzottak a külföldiekhez nem mindig jutnak el.

A kutatási és publikációs tevékenységben segítséget nyújt két szakkollégium, ahol könnyen tudnak a hallgatók egymással kommunikálni, tanulmányutakat, szakmai esteket szerveznek, s így további motivációt és támogatást kaphatnak a kutatásaikhoz. Bár a szakkollégiumi tevékenységben egyelőre csak a magyar hallgatók vesznek részt, a DE HÖK szervezete a Stipendium Hungaricum hálózatával is együttműködik, ahol igyekeznek bevinni a külföldi hallgatókat is. Jelenleg a külföldi hallgatóknak szervezett mentorszolgáltatás nincs, de informális módon a magyar hallgatók segítséget nyújtanak nekik. Mentálhigiénés és Esélyegyenlőségi Központ működik angol és magyar nyelven.

A jogorvoslati lehetőséget a 2020. szeptember 24-én elfogadott Debreceni Egyetem Agrártudományi Doktori Tanács szabályzatának (a továbbiakban Szabályzat) 27. § biztosítja. A Szabályzat rendelkezése szerint a doktori képzésben jelentkezők, a doktoranduszok, valamint a fokozatszerzési eljárásban résztvevők jogorvoslatért a szolgálati út betartásával a doktori iskola tanácsa elnökéhez, a tudományterületi doktori tanács elnökéhez, illetve az EDHT elnökéhez és rektorhoz fordulhatnak. Fellebbezési lehetőségekről a Szabályzat külön nem rendelkezik.

A hallgatói értékelés az interjúk és a DI önértékelésben leírtak szerint az elégedettség mérésre és a témavezetőjük tevékenységének véleményezésére terjed ki, amit aztán amit a DI vezetője és titkára összesít és a DIT is megvitat. Ezután a visszacsatolásról a hallgatók nem szóltak. Ugyanakkor elhangzott, hogy élő, napi kapcsolat és rendszeres direkt kommunikáció van a hallgatók és az oktatók között, ami a problémák orvoslását nagyban segíti.

Ajánlások

Mentorrendszer kiépítése elősegítheti, hogy a hallgatók megfelelő szakmai támogatást kapjanak, és nemzetközi gyakorlatokat szerezzenek, valamint a kutatások összehangolása egy segítő platformon is elérhető legyen a külföldi oktatókkal, hallgatókkal.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képzés odaítélése

Sztenderd: *Az intézmények következetesen alkalmazzák a teljes hallgatói életciklust lefedő, előzetesen meghatározott és közzétett szabályzataikat, például a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képzés odaítélése tekintetében.*

A DI honlapján elérhető DE Doktori Szabályzat (2020. szeptember 24.) magába foglalja, zöld betűszínnel kiemelve az Agrártudományi Doktori Tanács Szabályzatát, illetve a tanács alá tartozó doktori iskolák – így a jelen DI – Működési Szabályzatát is. Ez az ún. három az egyben szabályzat a tájékozódást nagymértékben megkönnyíti, ugyanakkor arra ügyelni kell tanács szinten, hogy a dokumentum a hatályos egyetemi Doktori Szabályzaton alapuljon. Jelenleg ez nem teljesül, a DE főoldalán elérhető hatályos szabályzó 2021. október 14-én került módosításra. Az angol nyelvű Doktori Szabályzatról jelenleg csak egy 2016-os verzió érhető el (tudományterületi és DI-specifikumok nélkül). Az interjú elhangzottak értelmében a hatályos szabályzat fordítása folyamatban van, ezt követően kerül majd kiegészítésre a specifikumokkal.

A tudományterületi doktori tanács felvételi felhívása a DI honlapján is elérhető, az angol és magyar nyelvű dokumentum tartalmában, követelményeiben megegyezik. A felhívás igazodik a Doktori Szabályzatban rögzített tartalmi követelményekhez, tehát többek között információt nyújt az alábbiakról: a felvenni tervezett létszám; az önköltség összege; felvételi követelmények, különös tekintettel a felvételi vizsga értékelésére, valamint az alkalmazott rangsorolás elveire (kiegészülve az elérendő minimum pontszámmal); a felvételi eljárási díj. A felvételi eljárás részletei rögzítettek, a pontozás rendszerét a Doktori Szabályzat 3. sz. melléklete tartalmazza, ami kiegészül az ADT előírásaival (pl. az elérendő minimum pontszám 60 pont). A Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok felvételi eljárását a Tempus szabályaival összhangban az egyetemi Nemzetközi Oktatáskoordinációs Igazgatóság szervezi.

A DI szintjén az interjúk alapján a magyar jelentkezőkkel azonos tudományos felkészültséget várnak el. A felvételi bizottságok létszáma, összetétele sem egyetemi, sem tudományterületi szinten nincs szabályozva, ami a felvételizők egyenlő elbírálása érdekében mindenképp indokolt lenne.

A DI képzése nappali, illetve levelező tagozatos formában is elérhető. A két tagozat közötti különbségek a DI dokumentumai alapján nem rajzolódtak ki. A lefolytatott interjúk alapján mindösszesen oktatásszervezési különbség van: a levelező doktoranduszok kurzusait péntek és szombati óratartás jellemzi (az óraszámok csökkentése nélkül).

Az egyéni felkészülők felvételi kritériumairól a honlap nem nyújt tájékoztatást. A DE Doktori Szabályzata értelmében csak „különösen indokolt esetben” vehető fel egyéni felkészülő a doktori képzésre. Az egyéni felkészülőkkel szemben támasztott tudományterületi követelmények rögzítettek, de ezek általánosak. Nem ismert azonban, hogy pontosan milyen típusú korábbi eredményekért, publikációkért, informális tanulmányok útján szerzett ismeretekért számolható el a felvételkor kredit, milyen formában, adatokkal, milyen határidővel kell benyújtani e dokumentumokat.

A komplex vizsga tantárgyainak listája a Képzési Tervben van rögzítve. A Doktori Szabályzat a komplex vizsgára vonatkozó követelményeket, a vizsgabizottság összeállításának szabályait, a vizsga lebonyolításának módját egyértelműen tartalmazza. A vizsgára bocsáthatóság feltételeként a negyedik félév végén a témavezető írásban értékeli a doktorandusz teljesítményét. Mindemelllett tudományterületi kiegészítő előírás, hogy a második nyelvi követelmény teljesítését a komplex vizsga előfeltételeként határozzák meg. A hallgatók pozitívan számoltak be a komplex vizsga tapasztalatairól, a fokozatszerzéshez előírt nyelvi követelmények korábbi teljesítését pedig szigorú, de teljesíthető és hasznos feltételnek tartják.

A nyelvi követelmények körének szabályozását a Doktori Szabályzat a DI hatáskörébe utalja. A követelmények egyértelműek, ugyanakkor a második nyelvként elfogadható nyelvek köre nem rögzített dokumentum szintjén.

A publikációs követelményekkel kapcsolatban a DE Doktori Szabályzatában csak irányelvet fogalmaz meg (Doktori Szabályzat: „*Indokolt tudományterületi kivételektől eltekintve elvárás a nemzetközi folyóiratokban történő közlés*”), illetve részletesen definiálja a tudományos publikációként elfogadható írások körét (6. melléklet). Ugyanezen melléklet rögzíti az önálló tudományos munkásságra vonatkozó tudományterületi előírásokat, valamint a DIT által megállapított publikációs minimumot. A jelenlegi „*legalább 4 db, lektorált folyóiratban megjelent publikáció (IF vagy MTA Agrártudományok osztálya listás folyóirat)*” ma már e tudományági körben sem jelent magas szintet. A tudományos megítélés nemzetközi értékrendszerében, pályázatokhoz ma általánosan IF vagy hazánkban az utóbbi években Q/D

rendszerben elől szereplő folyóiratokban való közlést várnak el, amihez célszerű lenne igazodni.

Az egyetemi Doktori Szabályzat értelmében a fokozatszerzési eljárás ingyenes „*a hallgatói jogviszony fennállása alatt*”, de nem definiálja pontosan, hogy kikre vethető ki a 12. sz. mellékletben rögzített fokozatszerzési eljárási díj. Az önköltséges hallgatók esetében az önköltség összegének részét képező szolgáltatásnak minősül (Nftv. 83. § [1] bekezdés). Téves díjmegállapítás esetén a doktorandusz fellebbezhet (ennek menetét rögzíti a szabályzó).

A műhelyvita és nyilvános védésre benyújtandó disszertáció és tézisfüzetek példányszámára, terjedelmére vonatkozó előírásokat és formai követelményeit az ADT szabályzata rögzíti. A kötelező műhelyvita, valamint a nyilvános vita feltételrendszere, szabályai és forgatókönyve ugyanott egyértelműen definiált. Az értekezés minősítéséről az DE Doktori Szabályzata (13. melléklet) rendelkezik.

A DI lehetőségeihez mérten ösztönzi a hallgatói mobilitást. Külföldi részképzés esetén a doktorandusznak munkaprogramot kell készíteni, melyet a témavezető jóváhagyását követően a DIT fogad el. A teljesítmény elismeréséről szintén a DIT dönt. A más egyetemen szerzett kreditek beszámításáról – a Doktori Szabályzat értelmében – az ADT dönt.

Összességében megállapítható, hogy a DI képzésére vonatkozó szabályzatok biztosítják a képzéshez és tudományos előrehaladáshoz szükséges keretrendszert, ugyanakkor az összefésült szabályzók esetén ügyelni kell arra, hogy a hatályos Doktori Szabályzatra épüljenek a kiegészítő rendelkezések. Mindemellett az intézménynek biztosítania kell, hogy a hatályos Doktori Szabályzat angol nyelvű változata mihamarabb elkészüljön és nyilvánosságra kerüljön.

Ajánlások

Az ADT, valamint a DI Működési Szabályzatának a hatályos egyetemi Doktori Szabályzaton kell alapulnia. A dokumentumok összefésülését fontos lenne mihamarabb pótolni. *Egyetemi szinten* javasolt pontosítani a Doktori Szabályzat nappali és levelező tagozatra vonatkozó meghatározását, tekintettel arra, hogy nappali tagozaton is engedélyezett a munkavállalás.

Javasoljuk, hogy a témavezetők fordítsanak figyelmet arra, hogy a hallgatók részletesen megismerjék a képzési tervben foglaltakat.

A tudományos munka minőségének megtartása érdekében a Bizottság javasolja a fokozatszerzés ma már alacsonynak számító publikációs elvárásainak a felülvizsgálatát.

ESG 1.5 Oktatók

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek. Alkalmazzanak méltányos és átlátható eljárásokat oktatóik toborzására és továbbképzésére.*

A DI oktatói kara jelenleg az ODT-adazbázis szerint 114 főt számlál. E nyilvános adatokat áttekintve a Bizottság szerint nem szerencsés, hogy az oktatók 34%-a az ODT-honlapon archiv adatokkal szerepel, sőt elhunyt kollégák is vannak közöttük. Mindemellett az ADT Szabályzat 1/a mellékletében szereplő táblázat alapján viszont 40 fő oktató vesz részt a DI-ban. A részükről a felkínált tantárgyak választéka igen széles.

A DI és az Egyetem támogatja a doktori kurzusok oktatóit, az óraterhelésbe ezek is beszámíthatók, és az adminisztráció oldaláról is jelentős segítséget kapnak (pl. a Neptun felület kezelése). Esetenként külföldi előadók is meghívást kapnak, az Önértékelés szerint az utóbbi 5 évben 6 külföldi előadó tartott kurzust.

Az aktív témavezetők száma jelenleg 29. A velük szemben támasztott szakmai követelmények az Önértékelés szerint az egyetemi tudományos szempontok és teljesítmények alapján történik, de az ADT Szabályzatában vagy más nyilvános dokumentumban ezek számszerűen nem szerepelnek. Az interjúk során elhangzottak szerint témavezetést a PhD-fokozat megszerzése után 5 évvel lehet indítani, valamint elvárás a kutatott témában a folyamatos, magas színvonalú kutatómunka és publikációs tevékenység, aminek meglétét a DI rendszeresen ellenőrzi az MTMT₂ alapján. A témavezetőnek félévente értékelést kell írnia a doktoranduszáról, továbbá a hallgatónak szemeszterenként kutatási beszámolót készíteni, amit a Doktori Tanács értékel, s ami egyben a témavezető munkáját is minősíti. A hallgatók a Bizottság felé elismerőleg nyilatkoztak a témavezetőktől kapott irányítás és támogatás minőségéről: egy 40 doktorandusz bevonásával készült, anonim MAB-kérdőíves hallgatói felmérésben 90%-uk teljesen elégedett volt témavezetőjével, míg 10%-uk nem vagy kevésbé. Az elvétve előforduló sikertelen hallgató/témavezető párok esetére a DI Tanácsa felkészült, ilyenkor megoldható a témavezetőváltás.

A témavezetőknek a munka folytatásához szükséges műszaki feltétel- és eszközrendszer rendelkezésre áll, így a meghirdetett témák korszerűek és innovatívak. Az infrastruktúra részét képezi az intézeti háttéren kívül a központi Agrártudományi Laboratórium, az Egyetem kutatóintézetei, kísérleti állomások, tangazdaságok, valamint hazai és külföldi társintézmények. A könyvtár az oktatók számára is kínál továbbképző kurzusokat.

A doktori kutatási témák finanszírozását részben a témavezetők meglévő pályázati keretei biztosítják. Az interjúk során elhangzott, hogy a jövőben a pályázati forrásokkal rendelkező témavezetőket előnyben tervezik részesíteni a hallgatók felvételekor. Jelenleg, ha egy téma esetében ilyen keret csak szűkösen áll rendelkezésre, akkor DI-n belüli költségátcsoportosítással tudnak segíteni. A MAB-kérdőíves felmérésben a hallgatók 20%-a a doktoranduszok kutatási keretének részleges vagy teljes elérhetetlenségéről tett említést.

A DI jelenleg aktív 54 hallgatója közül 20%-nak két témavezetője van. Ez az Egyetem legtöbb doktori iskolájában lényegesen alacsonyabb. Az interjúk során azonban mind a hallgatók, mind a témavezetők hatékony megoldásnak tartották a társtémavezetést számos doktori

téma interdiszciplináris jellege miatt. A társtémavezetés adminisztrációja az ODT-adatbázisban elavult, van olyan társtémavezető, aki pl. 3 különböző doktori iskolában szerepel, mindkét aktív hallgatója a tárgyalt DI-ben van, mégis itteni aktivitása csak 5%, míg a másik két doktori iskolában 55% ill. 40% leterheltséget jegyez.

A témavezetők leterheltségének csökkentésére, és a témavezetők körének bővítésére a DI belső szabályként 8 hallgatóban maximalta az egyidőben irányítható doktoranduszok számát (beleértve a hallgatókat egészen a fokozat megszerzéséig). A Bizottság ezt a számot magasnak találja ahhoz, hogy valóban hatékony munkát lehessen folytatni és megvitatásra ajánlja a határszám esetleges csökkentését. Jelenleg két olyan témavezető van, akinek 8-nál is több témavezetése van, további egy fő 7,5 doktoranduszt vezet.

A témavezetés az oktatáshoz hasonlóan a Neptun rendszerben nyilvántartott, az oktató terhelésébe beszámít. Az interjúalanyok véleménye szerint a témavezetés elismertsége a DI, illetve az Egyetem részéről megfelelő, bár elhangzott, hogy egy ösztönző rendszer bevezetése elősegítené a hatékonyabb témavezetést és a tőlük elvárt követelményszint emelését is. A témavezetői visszajelzéseket figyelembe veszik a DIT-döntések kialakításánál és a képzési célok megállapításánál, azonban e célokat az oktatók nagy része nem ismeri.

A DI oktatói és témavezetői aktívan részt vesznek a Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatók képzésében is. Nagy hangsúlyt fektetnek a hallgatók kiválasztásra, ennek köszönhetően tapasztalataik döntő részben pozitívak. A legjobb külföldi diákok a saját témájuk művelése mellett az intézményi életbe is be tudnak kapcsolódni.

Jelenleg a DI titkári teendőit az egyik törzstag, Kakuszi-Széles Adrienn látja el. A törzstagság önmagában is sok feladatot ró az oktató-kutatókra, ami a titkári teendőkkel párosulva túlzott leterheltséget okozhat. Célszerű lenne a titkári feladatot egy olyan fiatal kollégára bízni, aki tudományos munkája alapján idővel remélhetőleg megfelel majd a törzstagi feltételeknek, így különösen hasznos, ha előzetesen mint titkár, már mélyebben megismerheti a DI működését. A két doktori program vezetőjének feladatai és felelősségei az ADT Szabályzatának 1. §-ában leírt általános feladatokon túl nem definiáltak.

Ajánlások

Erősen javasolható az oktatók és témavezetők profiljának frissítése, pontosítása és rendszeres frissítése az ODT-adatbázisban.

A társtémavezetést érdemes körültekintően mérlegelni és indokolt esetben alkalmazni, az adminisztratív feladatokat ellátó témavezető egyértelmű kijelölése mellett.

Tekintettel arra, hogy általában nem törzstag látja el a titkári feladatkört, a DI-ben is javasolt e két feladatkör elkülönítése.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Sztenderd: *Az intézmények megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzenek a tanulási és tanítási tevékenységekhez, valamint biztosítsanak adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.*

A DI aktív együttműködést folytat a MATE Festetics, valamint a Széchenyi István Egyetem Wittmann Antal Növény-, Állat- és Élelmiszertudományi Multidiszciplináris Doktori Iskolákkal közösen. Jelentős nagyságú modern szántóföldi és laboratóriumi műszerkapacitás áll rendelkezésre, amelyekkel különböző talaj-, növény szenzorokon keresztül a fitokémiai analízisekig hatékony méréseket tudnak végezni. A műszerek egy része a Kertészeti Intézetben, más része a központi Agrártudományi Laboratóriumban található. Műszertől függően azokat szolgáltatásként vagy egyéni működtetéssel vehetik igénybe a hallgatók, utóbbiaknál a kísérleti munka során sajátítják el a használatot. Az adatelemzéseket egyelőre nem mesterséges intelligencia módszerekkel végzik, erre különböző informatikai fejlesztéseket kellene beruházni.

A WESSLING Hungary Kft. élelmiszeranalitikai üzletágon keresztül szoros, dinamikus partneri kapcsolat alakult ki kutatás-fejlesztés témakörben, amelyre jelentős hangsúlyt fektetnek. Lehetőséget biztosítanak a hallgatóknak a NKFIH által kiírt Kooperatív Doktori Program ösztöndíj pályázatban az együttműködésre. Az ATK Talajtani és Agrokémiai Intézet rendszeresen fogad doktoranduszokat, és vannak olyan hallgatók, akik el is helyezkedtek itt bizonyos munkakörökben.

Könyvtári szolgáltatások tekintetében az egyetemen található az ország egyik legnagyobb online és papír alapú gyűjteménye. A DI és a Kar is biztosít forrásokat a dokumentumok és adatbázisok beszerzéséhez, valamint a DI megfogalmazhatja speciális igényeit a beszerzésekre vonatkozóan. A Könyvtár rendszeresen szervez tréningeket a hallgatók részére adatbázis használatra, szakirodalom gyűjtése, rendszerezése, publikációk készítése stb. témakörökben, valamint segédkeznek partneri együttműködések kialakításában. A publikációs lehetőségeket bővíti a Kar két saját lektorált folyóirata (egy angol és egy magyar nyelvű). A könyvtár az open access publikációkhoz 50% költség-hozzájárulást biztosít évente egyszer.

Lehetőség van doktoranduszok számára laptop kölcsönzésére, pályázatokban való bekapcsolódásra. rendelkezésre állnak oktató-tréning termek is mind egyénileg, mind csoportok felkészítéséhez. Rendelkezésre állnak plágiumkereső szoftverek (Turnitin, iThenticate), amelyet külön tanítanak be hallgatóknak és oktatóknak egyaránt. Az iThenticate-et használhatják a hallgatók és témavezetők a publikációkhoz is, de a használatban és regisztrációban is kapnak segítséget. A Turnitint szintén doktoranduszok és oktatók is használhatják. A Könyvtár feladata a hitelesített plágiumellenőrző nyilatkozat

kiadása, miután a disszertációról a DI-titkár felkérésére vizsgálatot végeznek. A témavezető feladata az angol nyelvű lektorálás, de a DI rendelkezik főállású szakfordítóval.

A hallgatói interjúk során a témavezetők elérhetőségére panasz nem hangzott el. A MAB-kérdőíves megkérdezésben a válaszadók fele ki is emelte, hogy elégedett a konzultációs lehetőségekkel, rendszeres a kapcsolat személyesen, e-mail útján, telefonon egyaránt.

A napi szintű ügyekben gördülékenyen zajlik az ügyintézés. Az ügyintézés jelentős részben elektronikusan (online) zajlik, de ahol aláírások szükségesek, ott alapvetően papír alapú ügyintézés van. Ez több hallgató véleménye szerint nehézséget okoz. A fontosabb eseményekről, rendezvényekről, elvárásokról a hallgatók e-mailt is kapnak. A dokumentumok a külföldi hallgatók számára angol nyelven is elérhetőek a képzési palettára vonatkozóan is. Értesülnek a pályázati felhívásokról is ösztöndíjak és a tudományos rendezvényeken való megjelenés támogatása tekintetében.

Ajánlások

Modern műszerpark került beszerzésre, de azok működtetési költségei jelentős forrásigényűek, aminek a biztosítása a jelenlegi költségkeretből nem garantált. Ezért a működtetési költségek fedezetét mindenképpen figyelembe kell venni a Kar és a DI költségvetési tervének elkészítésekor.

A műszerekkel végzett adatelemzések továbbfejlesztéséhez javasolható a mesterséges intelligencia használata.

Kívánatos lenne a kari folyóiratok indexeltetésének stratégiai célként való kitűzése

ESG 1.7 Információkezelés

Sztenderd: *Az intézmények gyűjtsenek, elemezzenek és használjanak releváns információkat képzési programjaik és egyéb tevékenységeik irányítására.*

A DI a tevékenysége megfelelőségének megítélése érdekében rendszeres információgyűjtést és -elemzést folytat. Az információ gyűjtés és -elemzés felelősségét a DI szabályozta, az a Minőségügyi Vezető, és a DI adminisztrátora feladatát jelenti, adott esetben a DE intézményi szintű koordinációjában ölt testet. A DI két területen gyűjt rendszeresen információt, a tevékenységi területen fenntartott folyamatok megfelelősége területén, valamint a célkitűzések elérésének megfelelősége területén. A fenntartott folyamatok megfelelőségét a DI az oktatói munka hallgatói véleményezésével, a témavezetői értékeléssel, doktoranduszok önértékelésével, ALUMNI vizsgálatával, valamint statisztikai adatokkal vizsgálja (így a doktoranduszok publikációs teljesítménye, oktatók, témavezetők publikációs teljesítménye, sikeres védések száma, a felvételt nyert hallgatók száma, a képzésben eltöltött idő hossza). A

folyamatok megfelelőségének vizsgálatát több kiegészítő információgyűjtés támogatja, így éves rendszerességű ALUMNI konferencia, az ALUMNI tapasztalatok értékelése.

A célkitűzések elérésének megfelelőségét a DIT az intézményileg egyeztetett és riportolt célmutatók mentén vizsgálja, melyek jelenleg a következő adatokra terjednek ki: védések száma; beiratkozottak száma; abszolutóriumot szerzettek száma; fokozatot szerzettek száma; lemorzsolódás; Scopusban indexelt tudományos közlemények száma. A felmérések keretében vizsgált információk számba vétele (egyetemi szabályozás alapján) EvaSys rendszerben történik. A mérések gyakorisága szabályozott, éves gyakoriságú.

Az oktatói munka hallgatói véleményezése, az ALUMNI vélemények vizsgálata, a munkavállalói elégedettség, valamint a doktoranduszok önértékelése egyetemi koordinációban történik, melynek eredménye a DI titkára és vezetője számára kerül visszacsatolásra. A témavezetői értékeléseket a DI vezetője összegzi, míg a statisztikai adatokat a DI titkára és a DI adminisztrátora gyűjti és elemzi. Valamennyi, a DI által összegzett információt (a DI vezetője előterjesztésének eredményeként) a DIT vitat meg és (szükség esetén) hoz fejlesztési döntéseket. A célkitűzések mentén a riportolt információk értékelését az ADT végzi el.

Az információkezelés tartalma és folyamata megfelel az ESG elvárásainak. Az operatív megvalósítás során ugyanakkor fejlesztendő területként jelentkezik, hogy az oktatói munka hallgatói értékelése, valamint a diplomás pályakövetés rendszere idegen nyelven még nem része a szabályozásnak. Az egyes mérések, ezek értékelése, a célkitűzések eredményeinek vizsgálatához kapcsolódó statisztikai mutatók a DI felületein nem kerülnek közzétételre, így nem tudnak hozzájárulni a visszacsatoláshoz. Emiatt a bizottsági munkákban részt nem vevő hallgatók, oktatók, vagy külső partnerek nem tudnak bekapcsolódni az információ értékelésébe.

Ajánlások

A Bizottság javasolja, hogy a működés megfelelőségének vizsgálatát szabályozzák az angol nyelvű képzés esetében is.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Sztenderd: *Az intézmények tegyenek közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető információkat tevékenységükről, benne képzési programjaikról.*

A DI honlapja tartalmazza a doktori képzésre vonatkozó legfontosabb szabályzatokat, ugyanakkor, ahogy az ESG 1.4-es fejezetben olvasható, az angol nyelvű Doktori Szabályzathoz csak egy 2016-os verzió érhető el. A weboldal karbantartása a DI titkárának feladata (melyet a Doktori Szabályzat is rögzít), de az adminisztrátor is részt vesz a munkában.

A honlap felépítés szempontjából egyszerű és átlátható: összesen hat menüpontba csoportosítva ad tájékoztatást az érdeklődőknek („Iskolánkról”, „Tárgyak”, „Témakiírások”, „Felhívás”, „Kapcsolat”, „Hallgatóknak”).

A honlapon elérhető felvételi információkról az ESG 1.4-es, a tantárgyi tematikákról az ESG 1.2-9. fejezetekben már írt a Bizottság.

A honlap „Iskolánkról” menüpontja többek között ismerteti a DI törzstagjait, valamint a DIT összetételét, a DI programjait. Ugyanitt elérhető egy eseménynaptár és különböző meghívók is (komplex vizsga, munkahelyi és nyilvános vita), valamint a DI hazai és nemzetközi együttműködéseit, partnereit bemutató listák.

A DI témakiírásait jelző menü átvezeti az érdeklődőt az ODT-adatbázisra. Az ODT-adatbázis az ESG 1.5 pontban írtak szerint az oktatók tekintetében nem naprakész, a DI honlapján az oktatókat bemutató almenüpontból nem derül ki egyértelműen, hogy melyik doktori programhoz tartoznak.

Az önértékelésben rövid elemzés olvasható a fokozatszerzők elhelyezkedéséről, ugyanakkor a honlapon pályakövetési elemzés, végzetkekről szóló információ nem érhető el.

A DI-ben készült disszertációk és tézisek tételesen elérhetők a DI honlapján a DE elektronikus Archívumára (DEA) mutató link formájában.

A honlap angol nyelvű verziója nincs összhangban a magyarral, az alábbi területeken nem nyújt tájékoztatást: témakiírások, meghívók (komplex vizsga, munkahelyi, nyilvános vita), valamint a DI hazai és nemzetközi együttműködéseinek, partnereinek bemutatása.

A DI titkára, valamint adminisztrátora az eseményekről, határidőkről rendszeres tájékoztató e-maileket küld ki az érintetteknek, a külföldi doktoranduszoknak facebook csoportot is fenntartanak.

Összességében a DI az információk nyilvánossága tekintetében alapvetően megfelel a sztenderdnek, ugyanakkor ügyelnie kell arra, hogy az angol honlap informatívabbá váljon.

Ajánlások

A Doktori Szabályzatban a DI-nél még három doktori program van feltüntetve, illetve a DI vezetőjének személye és törzstagi listája sem aktuális. A Doktori Szabályzatban nem javasolt személyek feltüntetése.

Az ADT, illetve a DI Tanácsa működésének transzparenciáját szükséges lenne növelni az egyetem honlapjain (pl. ülések dátuma, határozatok nyilvánossá hozatala). Az ADT névsora csak az ODT-adatbázisban érhető el, a DÖK által delegált doktorandusz érdekképviselő személye ismeretlen.

A DI Képzési Tervén tüntesse fel a hatályt, illetve tartalomjegyzék beillesztése segítené a tájékozódást. Ugyanitt apróságként megjegyzendő, hogy a tudományterületi specifikumokkal kiegészített Doktori Szabályzatban nem került frissítésre a tartalomjegyzék.

A honlap átláthatóbbá tétele érdekében az alábbi javaslatokat fogalmazza meg a Bizottság:

- „Dokumentumtár” és „Nyomtatványok” menüpontjainak tartalmi összefésülése lenne indokolt,
- az oktatók bemutatását a „Tárgyak” alól javasolt áttenni, akár a DI törzstagjainak bemutatása mellé.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

Sztenderd: *Az intézményeket rendszeres időközönként külső minőségbiztosítás alá kell vetni az ESG szerint.*

A DI nem alkalmaz a MAB-on kívül más külső minőségbiztosítási eljárást.

III. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki, és a következő tagokból áll:

Elnök: Zámboriné Németh Éva egyetemi tanár, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Tagok:

Bera Péter doktorandusz, Budapesti Corvinus Egyetem

Csontos Péter tudományos tanácsadó, ELKH Agrártudományi Kutatóközpont

Dányi Beatrix szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Vilmányi Márton egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem

Online interjúk időpontja: 2022. február 8.

IV. Mellékletek

IV.1. Feladatmeghatározás

A Debreceni Egyetem rektora a MAB-ot kérte fel a Kerpely Kálmán Doktori Iskola (D53) minőségitelesítési (akkreditációs) eljárásának lefolytatására.

Az értékelés alapja az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosítási irányelvei és sztenderdjei (ESG).

Az akkreditációs eljárás célja megvizsgálni, hogy a doktori iskola az ESG szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a sztenderdeknek való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

Az értékelés retrospektív jellegű, az aktuális és a legutóbbi eljárás között eltelt időtartamot vizsgálja, külön figyelemmel arra, hogy az előző értékelés alapján milyen intézkedések születtek.

Az eljárás kiemelt célja továbbá a jó gyakorlatok azonosítása, valamint a doktori iskolák fejlesztéséhez történő szakértői segítségnyújtás.

IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje

DE Kerpely Kálmán Doktori Iskola (D53)			
működő doktori iskola minőségitelesítési eljárása			
Időpont	Panel	2022. február 8., kedd	
		beosztás	név
9:00-9:45	Stratégiai tervezés (intézményi szintű tudományos stratégia, minőségbiztosítás)	tudományos rektorhelyettes, az EDHT elnöke	Csernoch László
		Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar (MÉK), dékán	Stündl László
		Tudományos Igazgatóság igazgatója, EDHT-titkár	Varga Zsolt
		DI-vezető	Holb Imre
9:45-10:15	Minőségbiztosítás	egyetemi Minőségfejlesztési Bizottság képviselője/minőségbiztosítási rektori megbízott	Szűcs Edit
		kari minőségügyi vezető vagy a kari Minőségbiztosítási Bizottság képviselője	Kovács Béla
		DI-szintű minőségügyi felelős	<i>a DI vezetője, akivel a következő panelben beszél a Bizottság</i>

<i>10 perc szünet</i>			
10:25-11:30	DI vezetése, működése	DI-vezető, Kertészeti tudományok doktori program vezetője	Holb Imre
		DI előző vezetője (ld. Önértékelés)	Nagy János (törzstag)
		Növénytermesztési tudományok doktori program (talaj-növény-élelmiszer modellek) vezetője / Agrártudományi Doktori Tanács elnöke	Pepó Péter (törzstag)
		törzstag (aki más panelben nem vesz részt)	Remenyik Judit
11:30-12:15	Infrastruktúra, szolgáltatások	DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár (DEENK) - általános főigazgató-helyettes	Pergéné Szabó Enikő
		DI képzése szempontjából releváns labor/tudástér képviselője (ha van)	nem releváns
		EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00008 Innovatív tudományos műhelyek a hazai agrár felsőoktatásban pályázat képviselője/koordinátora a DI szintjén (ha van)	Nagy János (törzstag, a DI előző vezetője)
		ATK Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézet képviselője	Pásztor László
		Wessling Hungary Kft. képviselője	Micsinai Adrienn
		Kerpely Kálmán Szakkolégium képviselője	Rácz Dalma Emese
12:15-13:15	szünet		
13:15-14:00	DI operatív működése	a DI titkára	Kakuszi-Széles Adrienn (törzstag)
		a DI adminisztrátora	Elek Erzsébet
		a DI hallgatói és oktatási ügyekért felelős munkatársa (Tudományos Igazgatóság tudományterületileg illetékes referense)	Baginé Dr. Hunyadi Ágnes
		DE Nemzetközi Oktatáskoordináló Központja képviselője (NOKK)	Kozma László
14:00-15:00	Oktatók, témavezetők	régóta a doktori képzésben lévő, ill. fiatal/középgenerációs témavezetők, oktatók (akik más interjún nem vesznek részt, max. 8 fő)	Marton L. Csaba (törzstag)
			Csajbók József
			Radócz László
			Harsányi Endre (agrárinnovációért és képzésfejlesztésért felelős rektorhelyettes)
			Zsombik László
			Nyéki Anikó
Rátonyi Tamás			
<i>10 perc szünet</i>			
15:10-15:30			Bojtor Csaba (a DIT képviselője)

M A B

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI
AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

	Doktori érdekképviselő (önkormányzat)	elnökség, doktori tanács hallgatói képviselő(i)	Molnár Dániel DÖK-elnök
15:30-16:00	Hallgatói fórum	kb. 10-15 fő. Kérjük, ügyeljenek arra, hogy a különböző hallgatói életciklusok / doktori programok képviselve legyenek (pl. komplex vizsga előtt/után állók, abszolutórium előtti/utániak).	Simkó Attila
			Duzs László
			Sinka Lúcia
			Molnár Bianka
			Pál Vivien
			Kecskés István
			Horváth Éva
			Zagyi Péter
			Szombatiné Zelenák Annabella
			Safwan Mohammad
16:00-16:30	Students' Forum	kb. 10-15 fő. Kérjük, ügyeljenek arra, hogy a különböző hallgatói életciklusok / doktori programok képviselve legyenek (pl. komplex vizsga előtt/után állók, abszolutórium előtti/utániak).	Seyed Mohammad Nasir Mousavi
			Anteneh Agezew
			Tahoora Batool
			Abakeer Abdalla Rania Alrasheed
			Balaout Ibtissem
			Ocwa Akasairi
			Bytyqi Bekir
			Sidahmed Hajer Mohamed
			Nyandi Muhoja Sylvester
			Kabashi Besarta
16:30-17:00	LB zárt ülés		